



БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

Анализ на данните, получени от системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) за месец януари 2015 г.

Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (Приложение 1).

Общият брой нотификации за месец януари 2015 г. е **243**. Сигналите в категория храни са най-много – **210**, за фуражите – **22**, а за материалите в контакт с храни – **11** (фиг.1).



Фиг. 1 Анализ на нотификациите по отношение на разпределението по групи: храни, фуражи и материали в контакт с храни.

Предупредителни нотификации – 50 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 8 нотификации: **недеклариран сулфит** в царевича от Еквадор, в гъби от Южна Корея и в микс от плодове от Дания; **високо ниво на йод** в сушени водорасли от Китай; **афлатоксини** в сушени смокини от Испания; **наличие на неразрешената субстанция карбофуран** в лайм от Бразилия; **охратоксин А** в сушени смокини от Испания и **стъклени фрагменти** в консервирани гъби от Китай.

Ядки, продукти от ядки и семена – 8 нотификации: **афлатоксини** в бадеми от Испания и в сусам от Нигерия; **недеклариран сулфит** в орехи от Германия; **Salmonella enteritidis** в сусам от Боливия; **охратоксин А** в тиквени семки от Китай; **Salmonella Barranquilla** в тахан от Германия; **Salmonella Johannesburg** и **Salmonella kedougou** в семена от пъпеш от Обединеното кралство; **недекларирани лешници и бадеми** в фъстъчено масло от Холандия.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 7 нотификации: *Salmonella spp.* в механично обезкостено птиче месо от Белгия (2) и в Полша; *Salmonella enteritidis* в пилешки филета от Белгия, в замразено пилешко месо от Германия и в замразени пилешки бутчета от Белгия; **пластмасови фрагменти** в замразени пилешки хапки от Холандия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 6 нотификации: *Salmonella spp.* в свински изрезки от Германия и в замразена месна заготовка от кенгуру от Холандия; **шигатоксин продуциращи *Escherichia coli*** в охладено телешко месо от Белгия и в замразено месо от антилопа от Намибия; **метални парчета** в шунков колбас от Германия; *Salmonella Brandenburg* в колбаси от Италия.

Риба и рибни продукти – 4 нотификации: **живак** в риба меч от Испания и Португалия и в замразена синя акула (*Prionace glauca*) също от Португалия; **наличие на бензо(а)пирен и на полициклични ароматни въглеродороди** в пастет от риба цаца от Латвия.

Фуражни суровини – 3 нотификации: **високо съдържание на амброзия (*Ambrosia spp.*)** в микс от семена за храна на птици от Австрия, в слънчогледови семки от Германия и в микс от семена за храна на диви птици също от Германия.

Мляко и млечни продукти – 3 нотификации: *Listeria monocytogenes* в сурово овче мляко от Испания и в различни сирена от Австрия; **диоксини и диоксиноподобни полихлорбифенили** в сирене от Румъния.

Супи, сосове и подправки – 3 нотификации: **стъклени фрагменти** в сос от Германия; **наличие на неразрешен оцветител метил жълто** в тофу от Тайван; **недекларирана млечна съставка и целина** в сос от Италия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 2 нотификации: **наличие на неразрешените субстанции: метил-синефрин, фенетиламин и фенатиламиново дериват (бета-метилфениламин)** в хранителна добавка от САЩ; **наличие на неразрешените субстанции силденафил тионови аналози (дапоксетин, дитиодесметилкарбоденафил и деметилкарбоденафил)** в хранителни добавка от Латвия.

Зърнени и тестени изделия – 1 нотификация: **коагулазопозитивен *Staphylococcus*** в яйчна паста от Полша.

Сладкарски изделия – 1 нотификация: **недекларирана соя** в сладки от Унгария.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: *Salmonella spp.* в скариди от Виетнам.

Хранителни добавки и ароматизанти – 1 нотификация: **високо ниво на туйон (токсичен кетон)** в абсинте (силно алкохолна напитка) от Швеция.

Билки и подправки – 1 нотификация: **афлатоксини** в индийско орехче от Индонезия.

Храни за домашни любимци – 1 нотификация: *Salmonella spp.* и **високо ниво на *Enterobacteriaceae*** в кучешки играчки за дъвчене от Бразилия.

През месец януари 2015 г. при предупредителните нотификации най-често нотифицираната страна е Германия с 8 нотификации, следвана от Испания и Белгия с по 5 нотификации.

Нотификации за недопуснат внос – 130 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 48 нотификации: **флусилазол** в чушки от Египет (4); **афлатоксини** в сушени смокини от Турция (3) и в лешници от също от Турция; *Salmonella spp.* в листа бетел от Индия (3); **високо ниво на сулфит** в кайсии от Турция (3); **наличие на неразрешената субстанция дихлорфос** в боб от Нигерия (2);

малатион в чушки от Турция (2); наличие на неразрешената субстанция карбендазим в драконов плод от Виетнам, в артишок от Египет и в чушки от Турция; охратоксин А в стафиди от Узбекистан и в сушени смокини от Турция; металаксил в грах от Кения; цихалотрин и наличие на неразрешената субстанция дихлорвос в боб от Нигерия; наличие на неразрешената субстанция монократофос в бамя от Индия; металаксил, азоксистробин и наличие на неразрешената субстанция карбендазим в плодове от Виетнам; наличие на неразрешената субстанция перметрин в бамя от Индия; пиридабен и наличие на неразрешената субстанция хлорфенапир в китайски броколи (*Brassica oleracea*) от Китай; форметанат в чушки от Турция; диметоат и наличие на неразрешената субстанция профенофос в грах от Кения; ацетамиприд в нар от Турция; наличие на неразрешената субстанция динотефуран в ягоди от Египет; наличие на неразрешените субстанции монокротофос и профенофос в бамя от Индия; хлорпирифос и пропамокарб в артишок от Тунис; оксамил и ламбда-цихалотрин в чили от Египет; наличие на неразрешените субстанции трихлорфон и дохлорвос в боб от Нигерия; имазалил в грейпфрут от Турция; диметоат, форат и наличие на неразрешената субстанция монокротофос в листа бетел от Индия; метаамидофос и ацефат в бамя от Индия; хлорпирифос в маслини от Египет; протиофос, ометоат и диметоат в манго от Тайланд; метомил и флусилазол в чушки от Египет; консервиран лук от Виетнам с повредена опаковка и заразен с плесени и насекоми.

Ядки, продукти от ядки и семена – 34 нотификации: афлатоксини в шам фъстък от Иран (5) и Турция (3), във фъстъци от Китай (5) и от Аржентина (2), в индийско орехче от Индия и Индонезия и в лешници от Турция; *Salmonella spp.* в сусам от Индия (6) и от Нигерия; *Salmonella Senftenberg* в сусам от Индия (2); *Salmonella Bredeney* в сусам от Индия; *Salmonella anatum* в сусам от Индия; липсваща декларация за внос на фурми, смокини и микс от ядки от Турция; *Salmonella Mbandaka* в сусам от Индия; наличие на неразрешена хранителна съставка жекюрити (*Abrus precatorius*) в освежител за уста от Индия; влошено хигиенно състояние на сусам от Нигерия опаразитен с ларви на насекоми.

Материали в контакт с храните – 10 нотификации: миграция на никел от стоманена кухненска решетка от Турция, от електрически миксер от Китай и от решетка за фурна също от Китай; миграция на хром от белачка от Китай и от стоманени ножове също от Китай; корозия на форма за торти от Китай; миграция на формалдехид от меламинава кухненска посуда от Китай; миграция на кадмий и олово от чаши от Русия; миграция на бис (2-етилхексил) терефталат от капаци на буркани съдържащи чили от Тайланд и високо ниво на обща миграция от кухненски прибори от Китай.

Билки и подправки – 8 нотификации: афлатоксини в чили от Пакистан (2) и в индийско орехче от Индонезия; *Salmonella spp.* в сусам от Индия; триазофос и наличие на неразрешената субстанция профенофос в къри от Индия; циперметрин в прясна мента от Мароко; хлорпирифос в мента от Мароко и канела от Индонезия заразена с плесени.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 7 нотификации: *Salmonella spp.* в замразено птиче месо от Бразилия (7).

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 6 нотификации: хлорпирифос, циперметрин, ацетамиприд, имидаклоприд и цихалотрин и наличие на неразрешената субстанция динотефуран в чай от Тайван; наличие на неразрешената субстанция карбарил в зелен чай от Китай; бупрофезин и имидаклоприд и наличие на неразрешените субстанции изопрокарб и N,N-диетил-мета-толуамид (DEET) в зелен чай от Китай; бупрофезин, триазофос, ацетамиприд и имидаклоприд в зелен чай от Китай; наличие на неразрешената субстанция

хлорфлуазурон в чай от Франция; наличие на неразрешената субстанция антраквинон в зелен чай от Китай.

Риба и рибни продукти – 4 нотификации: влошени органолептични характеристики (черен цвят и лоша миризма) на консервирана риба тон от Сейшелските острови с повредена опаковка и заразяване с плесени; влошен температурен контрол на замразени филета от риба тон от Папуа Нова Гвинея; опаразитяване с (*Anisakis*) на риба от Мавритания; влошени органолептични характеристики на риба от остров Кюрасао.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 3 нотификации: неразрешено пускане на пазара на хранителни добавки от Виетнам и Украйна съдържащи екстракти от растенията Стефания (*Stephania*) и змийско мляко (*Chelidonium majus*); високо ниво на витамин В6 в хранителна добавка от САЩ и наличие на неразрешените нови хранителни съставки Брахми (*Bacopa monnieri*), каму-каму (*Myrciaria dubia*) и новата хранителна съставка свят босилек (*Ocimum sanctum*) в хранителни добавки от Канада.

Ракообразни и продукти от тях – 2 нотификации: наличие на забранената субстанция хлорамфеникол в скариди от Виетнам и високи нива над допустимите стойности на окситетрациклин в скариди също от Виетнам.

Фуражни суровини – 2 нотификации: афлатоксини във фъстъци за хранене на птици от Бразилия и *Salmonella Havana* в оризово брашно от Китай.

Храни за домашни любимци – 2 нотификации: *Salmonella spp.* в кучешки играчки за дъвчене от Турция и във фъстъци за храна на птици от Китай, заразени с плесени.

Алкохолни напитки – 1 нотификация: съмнение за подправен здравен сертификат за оризово вино за готвене от Китай.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 1 нотификация: норовирус в замразени миди от Виетнам.

Мазнини и масла – 1 нотификация: афлатоксини във фъстъчено масло от Филипините.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 1 нотификация: шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в замразено телешко месо от Бразилия.

През месец януари 2015 г. при нотификациите за недопуснат внос най-често нотифицираната страна е Индия с 26 нотификации, следвана от Турция с 23 нотификации и Китай с 21 нотификации.

Нотификации за насочване на вниманието – 34 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 9 нотификации: фурми от Тунис, опаразитени с насекоми (3); охратоксин А в сушени смокини от Турция; етефон в домати от Полша; миграция на кадмий в консервирани круши от Китай; недеклариран сулфит в сушени кайсии от Узбекистан; риск от химична контаминация (алуминиев фосфид) на боб от Нигерия.

Риба и рибни продукти – 8 нотификации: *Listeria monocytogenes* в пушена съомга от Полша (2) и от Литва; хистамин в филета аншоа (*Engraulis encrasicolus*) от Италия, в скумрия от Индия и в риба от Перу; живак в замразени филета от риба меч от Виетнам и карбофуран в уловена риба от Шри Ланка.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 3 нотификации: високи нива на *Escherichia coli* в миди от Италия (2) и кадмий в замразени миди от Чили.

Фуражни суровини – 3 нотификации: арсен във фуражна добавка от Канада; металаксил в слънчогледово кюспе от Украйна; високи нива на *Enterobacteriaceae* в рибно брашно от Чили.

Зърнени и тестени изделия – 2 нотификации: тесто от Испания, заразено с плесени; недеklarирана пшеница в нудълс от Тайланд.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 2 нотификации: наличие на забранената субстанция нитрофуран в овчи черва от Турция и наличие на неразрешената субстанция рактопамин в конско месо от Мексико.

Храни за домашни любимци – 2 нотификации: *Salmonella spp.* и високо ниво на *Enterobacteriaceae* в кучешки играчки за дъвчене от Турция и *Salmonella spp.* в кучешки играчки за дъвчене от Бразилия.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 1 нотификация: бензо(а)пирен и полициклични ароматни въгледороди в какао от Холандия.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: високи нива над допустимите стойности на тетрациклин в скариди от Виетнам.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 1 нотификация: наличие на неразрешените субстанции силденафил и диметилсилденафил в хранителна добавка от Полша.

Билки и подправки – 1 нотификация: неразрешена употреба на оцветител Е 110 - Сънсет жълто FCF и на оцветител Е 129 – Алура червено АС в микс от подправки от Пакистан.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 1 нотификация: *Salmonella typhimurium* в пилешки филета от Белгия.

През месец януари 2015 г. при нотификациите за насочване на вниманието най-често нотифицираните страни са Полша и Турция с по 4 нотификации, следвани от Италия и Тунис с по 3 нотификации.

Нотификации за проследяване – 29 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Фуражни суровини – 6 нотификации: *Salmonella spp.* в брашно от пилешко месо от Испания (2); *Salmonella Rissen* в преработени животински протеини от Франция; *Salmonella Livingstone* в преработени животински протеини от Испания; *Salmonella Tennessee* в слънчогледов шрот в насипно състояние от Румъния; *Salmonella Blockley* в брашно от пилешко месо от Испания.

Риба и рибни продукти – 6 нотификации: *Listeria monocytogenes* в пушена съомга от Полша (5); неточен срок на годност за пушена съомга от Белгия.

Комбинирани фуражи – 3 нотификации: наличие на ДНК от преживни животни в пълноценен фураж за пъстърва от Италия и в храна за риби от Германия; високо ниво на цинк в пълноценен фураж за малки прасета от Германия.

Ракообразни и продукти от тях – 2 нотификации: високо ниво на сулфит в замразени скариди от Хърватия; развала на скариди от Китай.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 2 нотификации: наличие на забранените субстанции зилпатерол и изоксуприн в конско месо от Мексико (2).

Зърнени и тестени изделия – 1 нотификация: *Bacillus cereus* в оризови сладкиши от Холандия.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 1 нотификация: имидаклоприд и наличие на неразрешената субстанция антраквинон в чай от Шри Ланка.

Сладкарски изделия – 1 нотификация: шоколади от Италия, опаразитени с ларви на насекоми.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 1 нотификация: наличие на неразрешената нова хранителна съставка *Epimedium* в хранителна добавка от Китай.

Мазнини и масла – 1 нотификация: бензо(а)пирен и полициклични ароматни въгледороди в маслиново масло от остатъчен материал от Гърция.

Материали в контакт с храните – 1 нотификация: миграция на багрило и миграция на хром от стоманени ножове от Китай.

Плодове и зеленчуци – 1 нотификация: неразрешена употреба на оцветител Е 102 – тартразин в мариновани репички от Южна Корея.

Безалкохолни напитки – 1 нотификация: високо ниво на подсладител Е 952 – цикламат в кола от Румъния.

Ядки, продукти от ядки и семена – 1 нотификация: наличие на живи насекоми в сусамени семки от Индия.

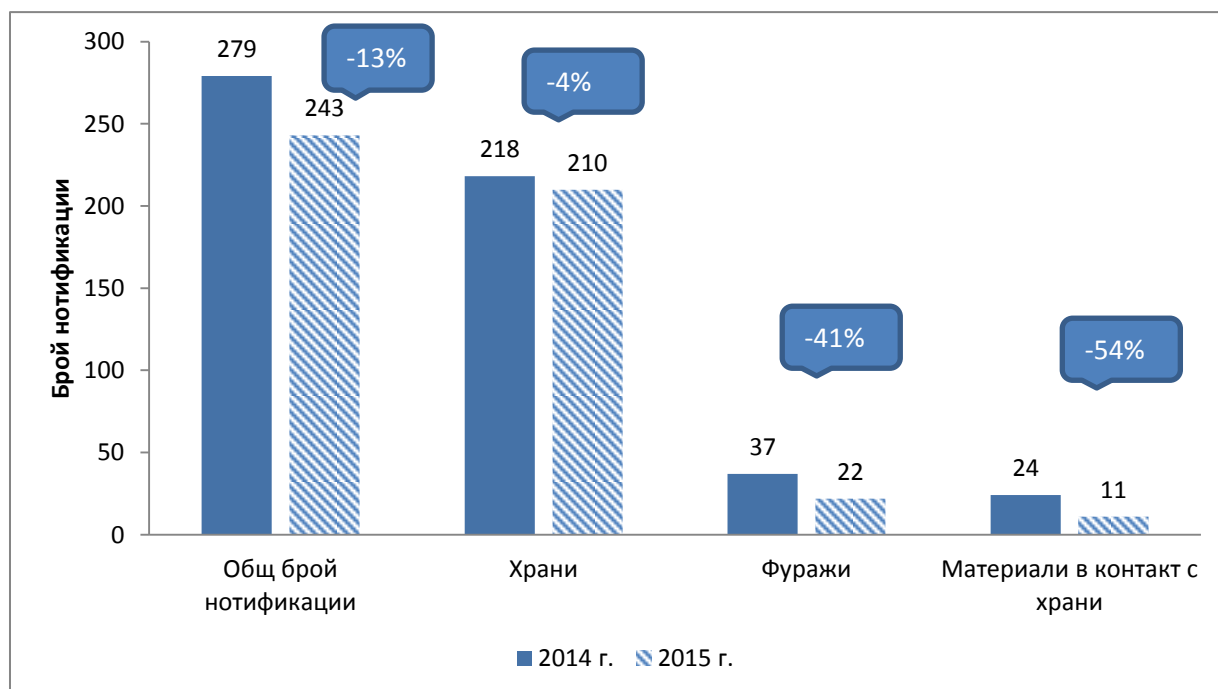
Други хранителни продукти/смесени – 1 нотификация: бензалкониев хлорид, в инулин (вид полизахарид) от агаве от Мексико.

През месец януари 2015 г. при нотификациите за проследяване най-често нотифицираната страна е Полша с 5 нотификации, следвана от Испания с 4 нотификации.

Анализ на тенденциите:

Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2014 г. – общо и по групи за м. януари 2014 г. и м. януари 2015 г.

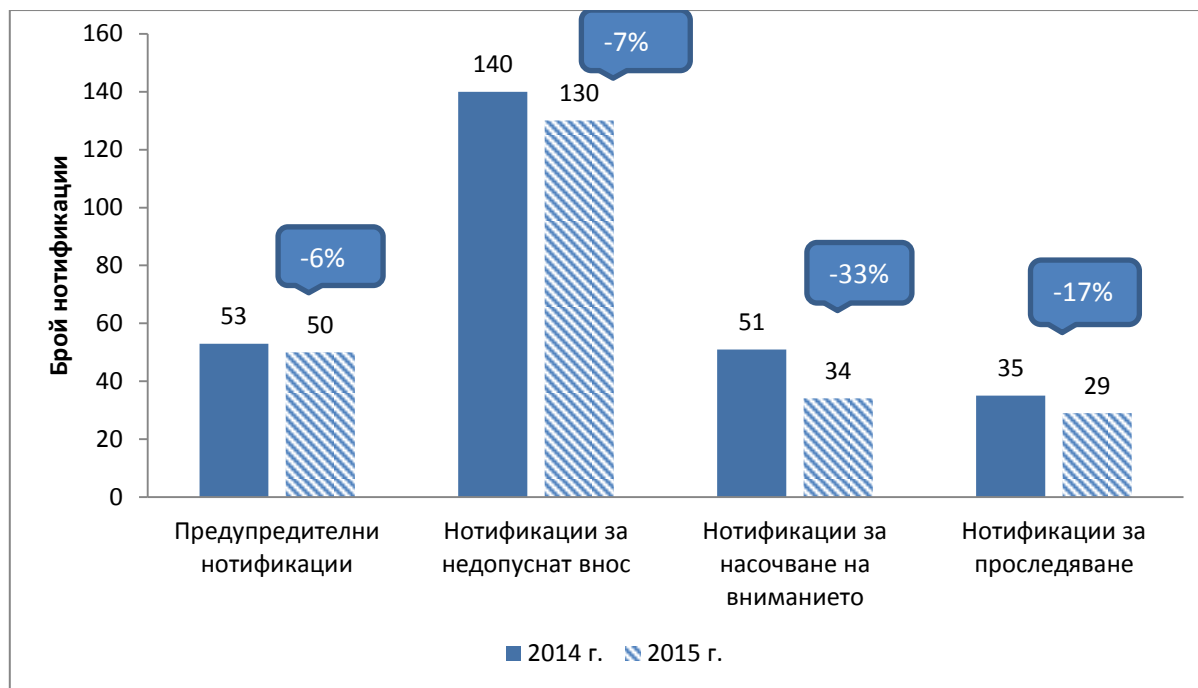
На фиг. 2 са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Общия брой нотификации за месец януари 2015 г. в сравнение с месец януари 2014 г. се наблюдава понижение с 13%. Установява се запазване на тенденцията на най-висок брой нотификации за групата на храните. В категория храни се установява понижение с 4%. В категориите фуражи и материали в контакт с храни се установява понижаване съответно с 41% и 54% спрямо януари 2014 г. **Като цяло за месец януари 2015 г. се наблюдава тенденция на понижаване на нотификациите в сравнение с месец януари 2014 г.**



Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. януари 2014 г. и м. януари 2015 г.

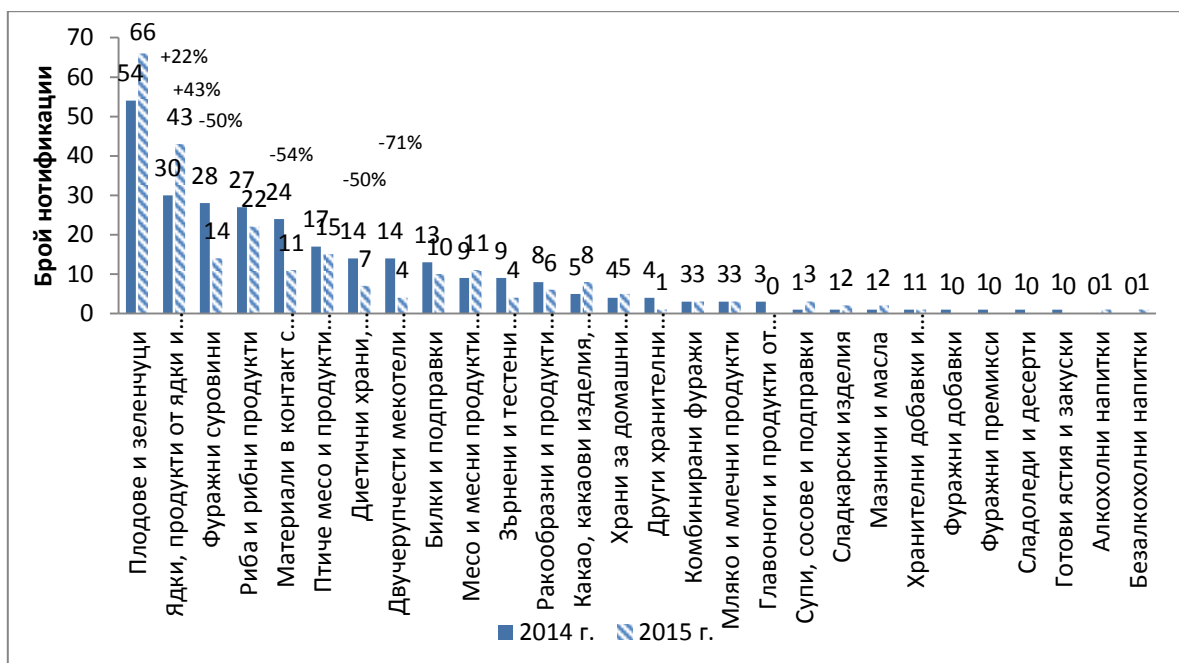
На фиг. 3 е представено разпределението на нотификациите по вид. Най-висок брой и за двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос спрямо останалите видове нотификации. При тях за периода януари 2015 г. се наблюдава

понижение с 6% спрямо януари на 2014 г. По отношение на останалите видове нотификации също като цяло се установява понижението на сигналите в системата за периода януари 2015 г. спрямо януари 2014 г. Това понижение е съответно: с 7% за предупредителните нотификации, 33% за нотификациите за насочване на вниманието и 17% за нотификациите за проследяване.



Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид

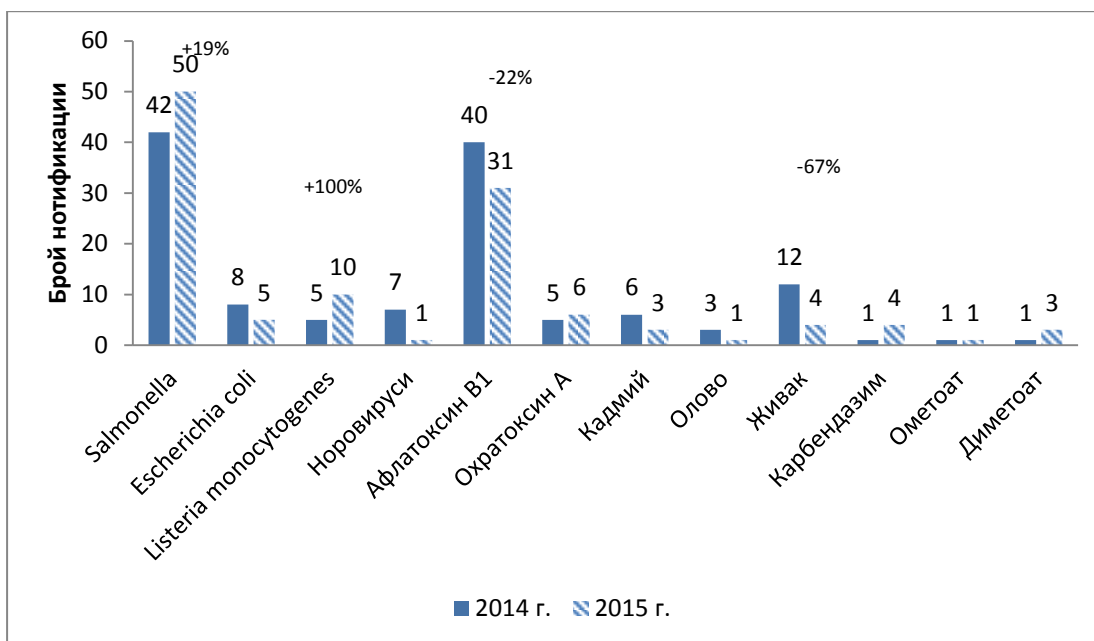
На фиг. 4 са съпоставени данните за месец януари 2015 г. и януари 2014 г. според категориите хранителни продукти. През месец януари 2015 г. се установява повишение с 22% на нотификациите в категория „Плодове и зеленчуци“ спрямо месец януари 2014 г. и в категория „Ядки, продукти от ядки и обогатени храни“ с 43%. Понижение се установява в категория „Фуражни суровини“ с 50% и в категория „Материали в контакт с храни“ с 54%, а също така понижение се установява и в категория „Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“ с 50% и в категория „Двучерупчести мекотели и продукти от тях“ с 71%.



Фиг. 4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

От данните след съпоставка за месеците януари 2014 г. и януари 2015 г. може да се направи извод, че се установяват две тенденции. Има ясно изразена тенденция на понижение при някои основни категории като фуражни суровини; материали в контакт с храни; диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни и при двучерупчестите мекотели и продукти от тях. Наблюдава се също и по-слабо изразена тенденция на повишение в броя на нотификациите при плодовете и зеленчуците и при ядките.

На фиг. 5 са показани някои от основни причини за нотифициране на храните и фуражите за месец януари 2014 и 2015 г. При патогенните микроорганизми се наблюдава повишение случаите на *Salmonella* с 19% и *Listeria monocytogenes* със 100% за януари 2015 г. спрямо януари 2014 г. По отношение на микотоксините, за афлатоксин В1 се установява понижаване с 22% през януари 2015 г. спрямо януари 2014 г. За несъответстващи храни и фуражи по отношение на тежките метали се установява понижаване за януари 2015 г. Най-осезаемо е за елемента живак с 67%.



Фиг. 5 Разпределение на броя нотификации по причини

От обобщените данни за месеците януари 2014 г. и януари 2015 г. може да се направи извод, че има 2 тенденции. При патогенните микроорганизми има тенденция на повишение, докато при микотоксините и тежките метали има тенденция на понижение.

Приложение 1

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) No 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопускан внос – касае пратки с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Нотификации за проследяване – не изискват бърза реакция.

3.4. Нотификации за насочване на вниманието – предоставят интересна за контролните органи информация.

Горепосочената информация ще бъде публикувана на електронната страница на Българска агенция по безопасност на храните (<http://www.babh.government.bg/bg/Object/highlight/index/>) и Българския фокален център на EFSA (http://focalpointbg.com/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=78&lang=bg) към Центъра за оценка на риска.

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис – младши експерт в Дирекция „ОРФЦ“
17.06.2015 г.